

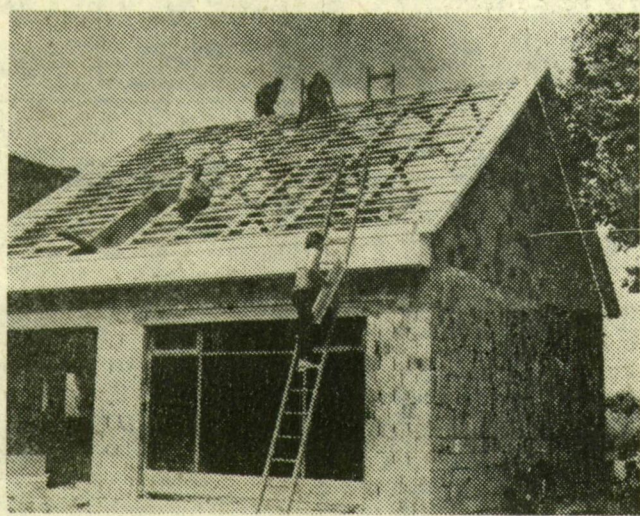
Nincstovábbfalva

Ezerféle tulajdonság alapján jellemezhet a közsökös településeket, földrajzi egyégeket, kiragadva valamely szembetűnő meghatározó jegyet, hogy aztán az szinte összeforrják hordozójával, s néha akár közhellyé válva átátvegye a jelölt szerepét. „Észak-Velenceje” — Leningrád, a „Napfény városa” — Szeged (most éppen a „Ködös Albion”-hoz illően borult az ég), „Szöke Tisza”, „Kék Duna”, „magyar tenger” — Balaton... Mint ahogy parodizálni csak híres embereket érdemes siker reményében, úgy az állandó jelzőre is csupán a közismertebb helyek tarthatnak igényt.

Kübekháza nem az. Ha az lenne, alighanem Nincstovábbfalvának hívnák, mert az egyetlen fő — sőt legfőbb — úton bejövét csak visszafordulni lehet a határszéli község túlsó végén. De, mert az „át-utazni főnévi igenév itt érvénytelen, értelmetlen, nincs idegen, aki látnivalóért idejönne, megkíméltetik a falu eme jellegzetességéből adódó ragadványnevtől.

A megítélés persze nézőpont kérdése. Ha a szép park körül álmosan terpeszkedő, kihalt délelőtti főtérrel óhajunk következtetni, már-már Gyűrűfűt idéző gondolatok jutnak eszünkbe. Kissé odáblépve viszont Petőfi: „...De a kocsmá bezeg hangos...” (cimbalmos nincs is!) ám korántsem lenne igazságos, elvégre is a vendéglátás államilag elismert ipar, a sörvívás magánügy, s különben ezzel az erővel Szegeden is összehámozhatnánk a délelőtti kócskát munkaruhában koszmádó atyafiakat — ettől még nem rezeges a város.

Nézzünk inkább mást. Az

Épül a takarékszövetkezet

élet jeleit. A szép mezőgazdaság; még az egykori futballpálya helyén is érő búzátábla hullámzik a szélben. Előkészületek a mázsaház átépítéséhez: négy éve ezer dísznót adtak át a kistermelők, most a dupláját, plusz 25 szarvasmarhát, s amint dr. Szögi Zoltán vb-titkár mondja — a téves és az általam gazdaság állatait is itt adják le a felvásárlónak. Bent a faluban kőművesek dolgoznak, épül a takarékszövetkezet: különösen a sertésfelvásárlások idején szinte be sem férnek a régi helyiségekbe az ügyfelek.

Pirosra festett mázsókák, vadonatúj hinták — a templom falánál a békés egymás mellett élés jegyében — hirdetik, hogy társadalmi összefogással járszoteret avattak a gyermeknap tiszteletére. Az elvégzett munkák értéke — mondotta a vb-titkár — mintegy 250 ezer forint.

Két beszakadt, régi víztároló, egy új, nagymedence a

vízműnél: „Kübekháza a felújítás alatt levő községi vízmű minden igényt kielégítő”, vízkorlátozást meg a kertlocsolásokra sem kell elrendelni. Ha a szűkös keretek biztosította lehetőségeket nézzük, a fejlődés apróbb lépcsőfokait kicsi, de egy kis település életében nem jelentéktelen állomásait láthatjuk: elkészült a Szegedre vivő műút, sárrázókát építettek a bekötőutakhoz. Két ház áll befejezés előtt, tanácsi keretből „célcsoportos” beruházás. Szigetelik az óvodát, megújítják a központi fűtést. Járdát építenek két utcában és a külterületen rendbehozzák a művelődési házat, renoválják az egészségházat stb.

Takaros épület az egyik utcában; a kevesek egyike. Az utóbbi két évben kevesebb, mint tíz ház épült. A lakóház száma mintegy ezeröttszáz, az elköltözés egy ideje megállt, betelepült jövevény két év alatt: négy. Az igények fejlődésének jelei: kisiparost keresnek. Asztalost — hej, ha valaki megcsinálná a tanácsháza redves, kibicsaklított hirdetőtábláját! — női fodrászt, autószerelőt.

Fiatalembert bukkan fel sportszatyorral a csendbe süppedt tér sarkán. Két óra alatt az ifjabb korosztály egyetlen képviselője. Ráérsen bandukol a szegedi busz felé. Jó húsz méterre jár, amikor felberreg a motor. A legény futásnak ered. Késő. A busz otthagya. Hja, kérem, az idő Kübekháza is nagy úr!

Igricz Zsigmond

KISZ-vezetőknek

Korom Mihály előadása

Korom Mihály, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára csütörtökön Szarvasra látogatott, és az egyetemi és iskolai KISZ-szervezetek vezetőinek tanfolyamán tájékoztatást adott időszerű politikai kérdésekről. Előadásában és részvételében a kérdéseire adott válaszában szólt az államélet az állami igazgatás, a gazdasági kulturális politika több időszerű kérdéséről.

Kereskedelem és ipar együttműködése

A hazai külkereskedelmi vállalatok 1982. első felében mintegy 90 millió forinttal járultak hozzá hazai iparvállalatok exportfejlesztő beruházásainak finanszírozásához. A Komplex Külkereskedelmi Vállalat társasági szerződés keretében 10 millió forintot ad a Fém-munkás Szövetkezet gyártmányfejlesztéséhez. A Metrimex a Labor Műszeripari

Kulcsemberek megbecsülése

Munkahelyen, társaságban, vagy akár az iskolában kinek ne lenne határozott véleménye arról, hogyan szerepelt a foci-világbajnokságon Nyilasi, milyen eredményeket mutatott fel a játékban, s közben miféle hibákat vétett. Az is közismert — s mindennapi beszédtema — hogy miként nyilatkozott egy ismert rendező a tévében (vagy az újságokban) a magyar film helyzetéről, s jó néhány színművésztünknek nemcsak a színpadi teljesítményét ismerjük a tömegkommunikáció jövőtől, hanem filozófiai nézeteit, gasztronómiai ismereteit vagy esetleg magánéleti ügyes-bajos dolgait.

Az a gyanúm azonban, hogy sokan zavarba jönnének a kérdéstől: vajon a műszaki tudományokban, az urbanisztika terén, a pedagógiában, vagy éppen a közegészségügy hazai zászlóvivői közül kik azok az értékes egyéniségek, akiknek tevékenységére érdemes odafigyelni? Forgó László professzor nemrégiben kapott igen magas kormánykitüntetést. Ha Kovács István filmrendező jövőtől annak idején nem láttuk volna a „Nehéz ember”-et, most valószínűleg fogalmunk se lett volna, hogy a Heller-Forgó világszabadalom párosának egyikében kit is érdemes tisztelnünk.

Kétségtelen, hogy — néhány divatos, népszerű, látványosan található terület szakembereitől eltekintve — kevés szó esik azokról, akik a gazdaság és a társadalom más-más posztjain kulcsembereknek számítanak. Egyáltalán, nehéz behatárolni, megfogalmazni, hogy kik is sorolhatók egyéb kategóriába. A statisztika nem ismer olyan közelítést, hogy munkahelyi vezéregyéniség (a szó átvitt és nem értelmében), az a dolgozó (vagy vezető), akire a többség hallgat, akinek a leghatásosabb a példamutatása: magatartást, izlést, munkastílust formál — vagyis kulcsemberek. A statisztika csupán arról képes számot adni, hogy például hazánkban a felsőfokú végzettségűek száma 150 ezer. Mértékadó vélemények szerint közülük talán minden harmadik — tehát mintegy 50 ezer ember —, akinek működése olyan hatással van a tudományra, gazdaságra, hogy az eldöntheti egy-egy terjedő sikerét vagy kudarcát, de legálábbis nagymértékben befolyásolhatja az elért eredményeket. (A világrét sem számdékszunk valamiféle voluntarizmus hibájába esni. Természetesen pénzügyi, műszaki, értékesítési — belső és külső — körülmények meghatározottságát csupán a személyi akaraterő, cselekvőkészség képtelen a visszajára fordítani, de az is igaz, hogy nagyon sok függ az embertől. Láttunk már olyan „csodát”, amikor nehéz objektív körülmények közepette kisebb-nagyobb közösségek túltettek azokon, akik viszonylag sokkal jobb eséllyel indultak valamilyen gazdasági (társadalmi versenyben.)

Ha már a statisztikánál tartunk, arra vannak összehasonlító adataink, hogy egyes — vélhetően aktív, kulcspozíciókat betöltő — rétegek helyzetét összevessük. A felsőfokú végzettségű műszakiak száma Magyarországon (tízezer aktív keresőhöz viszonyítva) több mint Csehszlovákiában, csaknem máfélszerese az NDK hasonló számarányának, a szocialista országok között e tekintetben csupán a Szovjetunió mögött maradunk le. Ha a műszakiak keresetét vizsgáljuk, akkor kiderül, hogy ez 1938-ban éppen háromszorosa volt a szakmunkások átlagos bérének, 1949-ben

már csak kétszerese, 1964-ben 54. tavaly pedig mindössze 18 százalékkal haladta meg azt. Ugyanakkor az NSZK-ban ma is átlagban 80 százalékkal, Franciaországban pedig 200 százalékkal keres átlagosan többet egy mérnök a szakmunkásnál.

Mindebből következtetni lehet a kulcspozíciókban dolgozók hazai megbecsülésének erkölcsi és anyagi mértékére. Az erkölcsiekhez különben az is hozzátartozik, hogy igen sok mérnök munkaidejének teljes vagy legalábbis jelentékeny részében nem a képzettségének megfelelő feladatokat lát el. A kreatív, az alkotó munka helyett értékezik, anyag után szaladgál, a termelés napi döccenőt helyrehozandó, tűzoltómunkával van elfoglalva, Mennyiben tud így megfelelni a beosztásából adódó kulcsfeladatoknak?

Ahelyett, hogy a nehezen megválaszolható kérdések számát szaporítanánk, megpróbálunk néhány általános tapasztalatra hivatkozni, ki ne ismert volna — esetleg épp a saját munkahelyén — olyan esetet, hogy egy-egy új vezető munkába lépése nyomán gyökeresen megváltozott a légkör. Várakozó kibontakozott (visszaesett) az emberek tenniakarása, munkakedve, s egykettőre szép eredményeket aratott (a korábbiakhoz képest a mélypontra süllyedt) az üzem, az osztály, az intézmény vagy a gazdaság teljesítménye. Ki ne ismerné a tekintélyes, fehér üstökű szakbácsit, akinek munkamódszereit igyeksznek ellesni a fiatalok? Ki ne találkozott volna olyan pedagógussal, akinek magatartását nemcsak tanítványai próbálták akaratlanul is utánozni, hanem a tantestület tapasztalatlanabb tagjai is? Ki ne hallott volna körzeti orvosról, aki nem arról nevezetes, hogy beteget az elvárható hálapénz nagyságának arányában részesülnek a gondoskodásban, hanem arról, hogy mindenkibe van néhány érdeklődő, jó szava, nem feledekezik meg az idős nyugdíjas különös kívánságairól; s hogy körzetében az átlagnál jobb egészségnek örvendének az emberek, az nem kizárólag a modern gyógyszereknek köszönhető?

Ilyen és hasonló példák is bizonyítják: nagyon sok függ egy-egy kiváló egyéniségtől a környezetére gyakorolt hatásától, mondhatnánk, lényegesen személyes varázstól. Az efféle szellemi értékek — akármilyen meglepő — olykor tárgyi, anyagi hatásokat is ellensúlyozni képesek. Ismert, hogy az energia- és nyersanyagárak robbanásából az ilyen természeti kinccsel bőségesen megáldott országok jelentős többletjárdékra tettek szert, anyagi előnyhöz jutottak. Ezt kompenzálni kizárólag azok az országok voltak képesek, amelyek — pénzügyi erőforrásaik és piaci monopóliumaik mellett — növekvő arányú magasan kvalifikált szellemi munkával vonzódtak magukhoz és hasznosították gazdaságukban a felhalmozott „olajdollárokat”. Ma már „szellemi infrastruktúrának” is nevezik ezt a közeget, amire jellemző, hogy sok jól képzett szakember alkotóerejével ügyesen sáfárkodnak.

Mindez nemcsak a megfelelő embert a megfelelő helyre irányító kérdemunka javításának, az egyenlősít megszüntető differenciál bérézés gyakorlati megvalósításának fontosságát gyúzza alá, hanem azt is, hogy sok még a tennivaló a kulcsemberek erkölcsi megbecsülése, jó fizetés népszerűsítése, társadalmi megtétele ügyében.

Vajda János

Csongrád megye

Befejeződött az árpa aratása

A nagyüzemi gazdaságokban már a múlt hét végén befejeződött az őszi árpa aratása megyénkben. A szakszövetkezeti tagok kis-

gazdaságában maradt még némi aratni való, különösen a mélyebben fekvő területeken. A hét első felében azonban ezeket is „összeszedték” a kombájnok.

Az utakat járva egyre sürűbben kell kerülgetni a földekre igyekvő kombájnok. Teljes erővel folyik a búza aratása, a megye legtöbb mezőgazdasági üze- me a hét elején csoportosította át betakarító gépeit a búzátáblákra. A legnagyobb területekről, Makó, Hódmezővásárhely és Szentes térségében takarították be eddig a kenyérnek valót. Szeged környékén is mindenütt aratnak.

Ahol még várnak az aratás megkezdésével, illetve csak kóstolgatják a munkát, ott is megvannak az indokok: a búza nincs túlérve, a szem nem szóródik, a

szakemberek úgy vélik, várhatnak még néhány napot, hátha szárazabbak lesznek a szemek, s nem kell beindítani a költséges üzemanyag-gal működő szárítókat. Ebben nem segített a csütörtökön virradó éjjel hullott permetező eső, a reggeli bő harmatok is csak kilenc óra felé száradnak föl.

Az árpaszalmát igyekeznek minél előbb összegyűjteni. A kisgazdaságokban régi hagyományai vannak a másodvetésnek: a szakszövetkezeti tagok sürgetik is a bálázókat, hogy burgonyát, csalánmádat, káposztát, ezt-azt vethessenek az árpatároló helyére. Nemcsak a kistermelők foglalkoznak azonban másodvetéssel. A balástyai Alkotmány Tévesben például 100 hektáron kölest vet-

Utazási ajánlatok ősztől tavaszig

Az IBUSZ sajtótájékoztatója

Tegnap, csütörtökön délután Szegeden tartotta országos sajtótájékoztatóját az IBUSZ. Képviselőiben Machi Alajos főosztályvezető tájékoztatta az újságírókat az év végi, jövő év eleji kül- és belföldi utazási lehetőségekről.

A tervek szerint az idén mintegy 360-370 ezer résztvevő számára biztosít lehetőséget belföldi útdíjban és országjárásban az IBUSZ. A szokásos őszi-téli belföldi utazási akciók között ismét szerepel balatoni útdíj, budapesti kirándulás, valamint külön programmal szervezett hosszú hétvége kínálata és kétnapos túrák sora. 1982-ben közel 280 ezer külföldi utazóra számítanak. Különösen nagy az érdeklődés a 8-14 napos körutazások, a hajóutak és a csoportos jelentkezések alapján szervezett kiránduló utazások iránt. A külföldi utak szervezésénél mindent elkövetnek annak érdekében, hogy a jövőben javuljon a budapesti és a vidéki jelentkezők aránya, az utóbbiak javára. Különös figyelmet fordítanak arra is, hogy az IBUSZ-utak az átlag magyar állampolgár számára árban megfelelőek legyenek, ennek érdekében az utazások 70 százalékát ez évben is 5 ezer forint alatt hirdették meg.

A nemrégiben megjelent őszi-tavaszi programfüzetben 27 országba ajánlanak — Európába, Ázsiába és a tengerentúltra — 170 úticéllal 60 ezer turista részére kiutazási lehetőséget.

Az év végi ajánlatok között gazdag választékban szerepelnek a karácsonyi ünnepekre és szilveszterre szervezett utak. A téli utazásokat kedvelők többek között a csehszlovákiai

Tátralomnicra, valamint Drezdába és Berlinbe látogathatnak el. A szilveszteri vidám, külföldi utazással összekötött szándékozók is számos ajánlat között válogathatnak. „Hegyvidéki útdíjakkal” címmel hirdetik meg a programfüzetben a csoportosan és egyénileg utazók számára igen olcsó, változatos utakat. Síturát terveznek Bulgáriába, az Alacsony-Tátrába. Az őszi-tavaszi idényben két hajóút is szerepel a tervek között. Az Al-Duna fekete-tengeri hajóút Budapest—Belgrad—Jalta—Odessa állomásokat érinti, a másik hajóút Budapest—Pozsony—Bécs—Budapest útvonalat kínálja az utazóközönség számára. Emelést érdemelnek még a városlátogató túrák között a Tavasz Lipcsei Vására, valamint Csehszlovákia fővárosába szervezett négynapos túrák.

Az IBUSZ olyan távolkeleti és tengerentúli egzotikus országokba is kínál utazásokat, mint Vietnam, Korea és Kuba. Ezek az utak természetesen kevésbé kímélik az utazóközönség pénztárcáját, de a borsosabb árérték arányú nyújtandó mindazok a különlegességek, melyeket ezek a távoli országok élményben adnak. A speciális ajánlatok között figyelmet érdemel a vállalatoknak, iskoláknak, kollektíváknak kínált utak gazdag választéka.

Az őszi utazások ez évben is kedvezményesek, az árak a főszezonhoz képest 20-40 százalékkal lesznek alacsonyabbak. Számos utazásnál biztosítanak nyúdíjaskedvezményt, és rendkívüli reklámakció keretében szerveznek utazásokat a bolgár tengerpartra, Moszkvába és Leningrádba.